

Kérdőjel

6. évfolyam 1997. május

A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja

A tartalomból:

maratoni beszámoló a DOTE Egyetemi Tanácsának ez évi IV. üléséről.

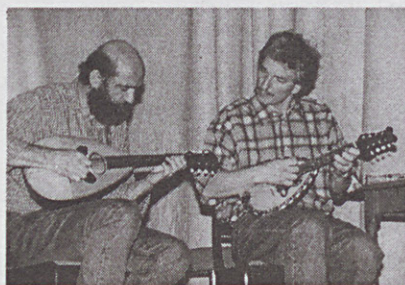
1-3. oldal

Galilei, a paramedicina meg ilyenek, avagy megvédjük a paradigmát...

4. oldal

Az idei év két nagy sikerű filmjéről szól írásunk az 5. oldalon

5. oldal

A DOTE-n lépett fel a Kaláka

8. oldal

Az Egyetemi tanács ülésén történt

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa 1997. április 14-én megtartotta 1996/1997. tanévi IV. rendes ülését Dr. Muszbek László rektor elnöklétével.

A rektori beszámoló

Dr. Muszbek László a rektori beszámoló keretében tájékoztatta az ET tagjait a mindenki számára ismert és több hónapja tartó vitáról, melyet az orvostudományi egyetemek rektorai a Művelődési- és Köznevelési Minisztérium vezetőivel, ill. a pénzügyi kormányzattal folytatnak. A vita a KJT szerinti béremelés, ill. bérkorrekció fedezetével kapcsolatos. A tárgyalás sorozat, a legkülönbözőbb szinteken, az egyéni megbeszélésektől kezdve a Raktori Konferencia grémiumáig, s a szakszervezetek bevonásával történik. Pozsonyi Zoltán közigazgatási főosztályvezető és Dr. Francia István a DOTESZ titkára jelenleg is Budapesten tárgyalnak ebben az ügyben, sajnos mindeztidáig eredménytelenül. Az első jele annak, hogy az MKM bizonyos kompromisszumokra hajlik az volt, hogy végül egyéni tárgyalásokat kezdeményezett az általa is elismert hiányt feltüntetve. A DOTE kifizette, elindította a KJT-ből adódó törvényes kötelezettségének a teljesítését. Megállapítja, hogy sajnálatos módon a sajtóban, a médiákban a főhatóság részéről félrevezető adatok, összegek jelennek meg és az MKM pénzügyi apparátusa részéről a közvélemény egyfajta tudatos félretájékoztatása történik.

rektorhelyettesi beszámoló

Dr. Udvardy Miklós oktatási rektorhelyettes tájékoztatta az ET tagjait, hogy az elmúlt időszakra esett az MKM-hez a programfinanszírozási pályázatok benyújtása, amit a felsőoktatási intézményeknek un. egységcsomagként kellett benyújtaniuk. Ez összességében egy 140 millió forintot meghaladó pályázati kérés volt a DOTE részéről, melyben helyet kaptak az új szakok fejlesztésére vonatkozó kérések 74 millió

Ft értékben, ill. az oktatástechnikai eszközök fejlesztésére 31 millió Ft, a kapcsolattartásra, kutatásra, nemzetközi szintű együttműködésekre, kutatói, oktatói cserére 22,5 millió forint, a tehetségek fejlesztésére, gondozására 5,3 millió forintot, a hallgatói közélet különböző szféráinak támogatására összességében 14 millió forintot kért a DOTE. A pályázatok összeállítását után prioritást kaptak a következő szempontok: gyógyszerészképzés, laboratóriumi analitikus asszisztensképzés, általában a tehetséggondozás struktúrájának a kialakítása, beindítása, támogatása, a hallgatói közélet, sport és kultúra, a hallgatói hagyományok megőrzése.

Az egyéb pályázatokkal kapcsolatban tájékoztatta az ET tagjait arról, hogy az elmúlt évben beindított orvos-biológus képzéssel kapcsolatos pályázat fontos lépéseként a Debreceni Orvostudományi Egyetemen az érintett oktatók a svédországi Karsolinska Egyetemen tettek látogatást, április 26-án, s az azt követő héten pedig a Karolinska Egyetem több munkatársa vett részt munkaértekezleten a DOTE-n.

Tájékoztatta továbbá az ET tagjait, s egyben jóváhagyásukat is kérte a TEVA-BIOGAL díjjal kapcsolatosan, amelynek alapítására a TEVA-BIOGAL Gyógyszergyár tett javaslatot az Egyetem vezetésének. Évi 150 ezer forintot ajánlanak fel az általános orvosképzésben kiváló tanulmányi eredményt elérő orvostanhallgatók számára. A pályázat elbírálásánál az utolsó két szemeszter eredménye számít. Előny a neurológiai, immunológiai és gyógyszerterén végzett TDK munka. Junius 30-át javasolják az idén a pályázatok benyújtásának határidejeként. A következő években természetesen lehet a határidőn rugalmasan változtatni.

Ad hoc bizottság tesz javaslatot minden évben a díj odaítélésére. Az ad hoc bizottság vezetője a mindenkori oktatási rektorhelyettes, tagjai között helyet kapnak a felsorolt tudományterületek képviselői, ill. DÖK képviselője, s helyet kap e bizottságban szavazati jog nélkül a felajánlást tevő TEVA-BIOGAL cég képviselője megfigyelőként. A díjak átadása a tanévnyitó ünnepségen történne - ünnepélyes formában. A Gyógyszergyár által tett kezdeményezést mind az Egyetem vezetése mind pedig Oktatási Bizottsága nagy örömmel fogadta, hiszen az Egyetem oktatási tevékenységének a megbecsülését segíti elő. Az ET jóváhagyása azért is szükséges, hogy a következő évi Tanrendben, valamint Egyetemi Naptárban, stb. szerepelhessen a felajánlás.

Az ET nagy többséggel megszavazta a TEVA-BIOGAL Gyógyszergyár által felajánlott díj elfogadását.

Dr. Udvardy Miklós beszámolója keretében tájékoztatta az ET tagjait az Oktatási Bizottság előtt megvitatott és elfogadott előterjesztésről, melyről az ET tagjainak szavazással kellene majd véleményt nyilvánítaniuk.

A kurrikulum reform és a kredit rendszerű oktatás szakmai igénye és megvalósításának kényszere egyre erősebb. Ez a tendencia az évközi számonkérési blokkok megjelenítésének igényét előrevetíti és erősíti. Két intézet, nevezetesen a Biokémiai és az Élettani Intézet nyújtott be javaslatot arra, hogy a II. év első félévében az évközi számonkérés alapján jegymegajánlás, vizsgaperiódusban 60 % alatti évközi teljesítmény esetén pedig kollokvium, vagy javító vizsga legyen tehető. Ez tulajdonképpen már egyfajta kompromisszum. Ez azt jelenti, hogy a II. év I. félévének vizsga időszaka - s ez a javaslat egy része - egy héttel megrövidül, az így felszabaduló hét az évvégi vizsgaidőszakra történő felkészüléséhez használható lesz.

A Rektor úgy gondolta, mindenki tudatában van annak, hogy egyfajta átfogó, s az I.-II. évre vonatkozó kurrikulum reformot megelőző - tűzoltó jellegű - intézkedésről van szó, amire véleménye szerint szükség van. Azonban ez nem helyettesíti természetesen az I.-II. év átfogó kurrikulum reformját.

Az ET tagjainak nagy többsége elfogadta az Oktatási Bizottság javaslatát.

Dr. Fésüs László tudományos rektorhelyettes bejelentette, hogy elkészült a 2000-ig szóló tudományos-kutatási stratégiai terv, melyet az ET tagjai és az érdeklődők a Rektorhelyettesi Irodában megtekinthetnek. A terv teljes terjedelemben megjelent a Kérdőjel 6. évfolyam 1997 áprilisi 1. számában.

Emlékeztette a jelenlévőket, hogy a 2000-ig szóló tudományos-stratégiai tervben volt egy olyan mondat, hogy mindazt, ami racionális, azt beveszik a tervbe. A stratégiai terv tartalmaz minden olyan betérjesztést, kiemelt támogatást, amelyeket az intézetek az összeállításkor eljuttattak a Tudományos Bizottsághoz. Két fórumon vitatták meg e tervet, az egyik: amelyben a debreceni felsőoktatási intézmények képviselőinek, valamint Patkós főosztályvezetőnek a részvételével tekintették át az intézmények kutatási, oktatási, tudományos fejlesztési tervét, annak jegyében, hogy hol tudnának majd kapcsolódási pontokat találni és elkészült egy olyan menetrend, amely szerint valamennyi debreceni felsőoktatási intézmény közös stratégiai tervét is sikerült kialakítani. A másik megbeszélés szintén az MKM vezetőinek részvételével történt, ahol az öt orvostudományi egyetem tudományos rektorhelyettesei és különböző tudományos társaságok képviselői voltak jelen. Itt szintén ismertetésre került a tudományos stratégiai terv. Az MKM és az NM képviselőinek lehetőségük volt arra, hogy lássák az orvostudományi egyetemek speciális problémáit, helyzetét.

Emlékeztette a jelenlévőket arra, hogy elfogadásra került egy normatív kutatási elosztási rendszer is az elmúlt időszakban, mely szerint a főhatóságtól kapott 42 milliós összeg kb. 2/3-dát visszaforgatja az Egyetem az intézeteknek, annak arányában a m i l y e n a r á n y b a n hozzá-járul-

Kérdőjel

a Debreceni

orvostudományi Egyetem lapja

Felelős kiadó: Prof. dr. Muszbek László rektor

Felelős szerkesztő: Borbás Zoltán

Szerkesztőség: a DOTE Diákönkormányzat irodájában, III. kollégium 2. emelet Telefon: 411-600/5220, Telefon/fax: 415-753)

Nyomja: Mozi-Print kft. Debrecen

Terjeszti: a Szolgáltatási Osztály és a DÖK

tak, hogy a támogatást az Egyetem különböző paraméterek alapján megkapja. Pl. azt számolták, hogy milyen volt a pályázati pénz, az aktivitás, mennyi volt a doktoranduszok száma, stb. Az említett támogatás 2/3-dát már vissza is juttatták az érintettekhez. A keretek megnyitása sajnos még nem történt meg, hiszen hónapoként adják le az összeget. Ez a módszer is része annak a csomagnak, amellyel a DOTE-ra akarják kényszeríteni, hogy az említett 42 milliós támogatást forgassák be egy az egybe a bérfejlesztésbe. A támogatás fennmaradó 1/3-dát az ET januári ülésének határozata értelmében fogják felhasználni. Pontosabban még addig vita tárgya, amíg nem ismert az Egyetem 1997. évi költségvetése és annak keretekre történő lebontása.

Bejelentette, hogy az informatika technikai része jelentős átalakítás alatt áll, melynek egyik oka Dr. Pethő Attila professzor július 1-től bekövetkező távozása. Dr. Kovács László egyetemi tanár, az Élettani Intézet igazgatója vezeti azt a bizottságot, amelyhez el lehet juttatni a nem klinikai felhasználású informatikára vonatkozó javaslatokat, tehát a könyvtár, E-mail, s egyéb tudományos munkát kiszolgáló informatikai fejlesztési/átalakítási terveket.

A Tudományos Bizottság áttekinthette a Mecénatúra pályázatosok első éves tevékenységét. A Bizottság egyenként megvizsgálta a pályázók munkáját és örömmel nyugtázta, hogy teljesítményük elfogadható, egyeseknél nagyon jelentős és szép munkák születtek. A Tudományos Bizottság javasolni fogja az ET-nek, hogy az ezévi költségvetésben is folyósítsa az elmúlt évihez hasonló összegeket. Az esetleges további támogatásokra vonatkozó kérelmek kérdése még nyitva áll.

Az ETT pályázatokról készült beszámolókat most vizsgálják át és küldik tovább az ETT Titkárságára a Népjóléti Minisztériumba. Az átvizsgálást azért tartja szükségesnek, hogy itt, az Egyetemen derüljenek ki az esetleges hibák, kerüljenek is kijavításra, s csak ezt követően küldjék az ETT-hez.

Az újabb ETT pályázatok elbírálása is megtörtént, lassan megérkeznek az értesítések. Tudomása szerint a DOTE-ról beküldött pályázatok közül kb. 40-et pozitívan bíráltak el. A támogatási összegek valamelyest növekedtek az eddigiekhez képest, drámai növekedésre azonban ne számítsanak. Örömmel állapította meg,

hogy milyen nagy számban nyertek el a DOTE-ről támogatást.

Figyelmeztette a jelenlévőket arra, hogy az OTKA pályázatoknál két új dolgot vezettek be. Az egyik, hogy limitálták az elsőszerzős OTKA pályázatok számát az 1998-as évben. A másik pedig, hogy az OTKA Irodán keresztül pályázni lehet kongresszusi részvételekre, utazásokra, amelyeket érdemes kihasználni.

A doktorandusz programmal kapcsolatosan elmondta, hogy szükséges a szabályzat módosítása. Erre a módosításra a Doktori Tanács, valamint a Tudományos Bizottság fog a következő tanácsülésre előterjesztést tenni.

Felhívta a figyelmet a Soros Alapítvány pályázati lehetőségeire. Akik három év alatt nem tudják befejezni tudományos munkájukat, azoknak a negyedik évre is biztosítanak majd támogatást.

A közeljövőben a Magyar Tudományos Akadémia köztestületébe szeretné az Egyetem, ha nagyobb számban képviselnék a DOTE-t az oktatók és kutatók. A minősítettek listára kerülhetnek, szavazhatnak, s támogathatják az Egyetem elképzeléseit. Jelenleg sokkal kevesebb MTA köztestületi tag dolgozik az Egyetemen, mint amennyire szükség lenne. Ezért konkrét kampányt fognak indítani a következő időszakban, jelentkezési lapokat küldenek ki, s mindenkit arra kér, hogy jelentkezzen be valamelyik MTA köztestületi szakbizottságba, szakterülethez, hogy a DOTE reprezentálása az MTA-ban jóval nagyobb számban történjen.

Az elmúlt időszakban kezdte meg munkáját a Központi Kutatást Szolgáló Laboratórium. Kéri, hogy minél többen használják ki a Laboratórium nyújtotta lehetőségeket. A szolgáltatásról, beleértve természetesen a térítés költségeit is, rövidesen körlevélben tájékoztatják az intézeteket és klinikákat.

Dr. Szegedi Gyula klinikai rektorhelyettes beszámolt arról, hogy a legutóbbi ET ülés óta ülésezett a Klinikák és Diagnosztikai Intézetek Vezetőinek Tanácsa és a Klinikai Bizottság. Két fontos területtel foglalkoztak, az egyik a sürgősségi betegellátás helyzete, a másik az infektológiai betegek ellátásának helyzete.

Az SZMSZ módosítás

c. napirendet Dr. Fésüs László

tudományos rektorhelyettes előterjesztésében vitatta meg az Egyetemi Tanács. Dr. Fésüs László kiemelte, hogy az Egyetem jelenleg egy "alkotmányozási időszakban" van, hiszen a Felsőoktatási Törvény módosítása szerint az egyetemen a kari tagozódás megjelenése szükségessé tette új kari struktúra kiépítését, amelyet az ET az elmúlt alkalommal megszavazott. Kialakították a kari tanácsokat, s az azzal kapcsolatos szabályokat. Ezt követően szükségessé vált az Egyetemi Tanács összetételének és működésének az újraszabályozása, illetve a Tanács hatáskörének módosítása is. Az SZMSZ Bizottság több javaslatot kapott, amelyeket megvitatta írásos javaslat formájában terjesztette az ET elé. Lényegében az Egyetemi Tanácsnak döntenie kellett az Egyetemi Tanács és a kari tanácsok létszámáról és a szervezeti egységek, valamint a réteggépviselő kérdésében.

Az Egyetemi Tanács beható vita után valamennyi felvetett kérdést titkos szavazással eldöntött. Ennek alapján az SZMSZ Bizottság összeállíthatja a módosított SZMSZ-t, amelyet a szervezeti egységek nyomtatásban megkapnak.

Régi intézetek, új névvel

A Magatartástudományi Intézet létrehozására irányuló javaslatot az Egyetemi Tanács tagjai írásban megkapták. Az anyag feletti vitát megelőzően a rektor előljáróban felhívta a figyelmet arra, hogy el kellene indulnia az Egyetemen egyfajta oktatási reformmal, amelynek azonban előfeltételei vannak. Az előfeltételek bizonyos szervezeti változások. Ilyen szervezeti változásokat már részben hozott az Egyetemi Tanács, amikor megszavazta néhány önálló és nem önálló Tanszék létrehozását. Ezzel szemben a változások sorába illeszkedik be a létrehozandó Magatartástudományi Intézet, illetve a Biofizikai Intézet nevének a megváltoztatására és az intézeten belül Sejtbiológiai Tanszék létrehozására irányuló előterjesztés. Az oktatás modernizálása, a megváltozott körülmények és különösen a csatlakozás irányába ható lépésekkel nemcsak, hogy kötelességünk, hanem elemi érdekünk is igényli ezeket a változásokat, igényli az oktatási reform beindítását. Ennek a reformnak része lenne az, hogy a Társadalomorvostani Intézetben Magatartástudományi Oktató Csoport és a Pszichológiai Oktatócsoport egyesítésével létrehoznák az Egyetem a Magatartástudományi Intézetet. Ez a Magatartástudományi Intézet olyan oktatási disciplinát, magatartástu-

dományt és ennek különböző részeit (orvosi szociológia, orvosi etika, kulturális antropológia és orvosi pszichológia) alakítana ki, amelyeknek a csirái megvoltak az orvosképzésben, de ezt részben a társadalomorvostan, részben pedig a pszichológiai csoport oktatta. Részben bizonyos oktatási struktúrát egységesítene az Egyetem és megvalósítaná - az Egyetem vezetésének reményei szerint - a modern magatartástudomány oktatását. Hangsúlyozta azt, hogy ez semmiképpen nem járna óraszámemeléssel, hiszen az Akkreditációs Bizottság is előírta pl. a társadalomorvostan oktatásának csökkenését, ill. a Magatartástudományi Intézet létrehozásával olyan óraszámot, olyan kapacitást használnának föl, amely ma is meg van az oktatási struktúrában, tehát óraszám emelés kizárva!

Az Egyetemi Tanács elfogadta a Magatartástudományi Intézet létrehozására vonatkozó javaslatot.

A Biofizikai Intézet nevének megváltoztatására és az intézeten belül Sejtbiológiai Tanszék létrehozására irányuló javaslat megvitatása előtt a rektor előljáróban elmondta, hogy a napirendi pont témája szintén az oktatási struktúra változtatásához kapcsolódik, vagyis a Biofizikai Intézetben belül egy nem önálló Sejtbiológiai Tanszék létrehozására vonatkozik. Az írásos javaslatot az ET tagoknak megismerésre az ülés előtt kiküldette. Úgy érezte, hogy felesleges lenne újból elismételnie az írásbeli előterjesztésben foglaltakat. Jóllehet az Egyetemen folyik a sejtbiológia oktatása, egy sejtbiológiai curriculum megalkotása szükséges, mind a nyugati akkreditációs szempontból, mind az oktatás modernizálása szempontjából. Ezt tükrözi a javaslat. Kíváncsú, hogy a sejtbiológia integratív oktatása folyjék az Egyetemen, s ennek a koordinálására, a sejtbiológiát művelő - jelenleg Biofizikai elnevezésű - Intézet végezze.

Dr. Udvardy Miklós hozzátette, hogy az Oktatási Bizottság az írásos előterjesztést megvitatta, s az abban foglalt megvalósítását egyhangúan támogatta, éppen azért mert az új oktatási reformmal, az új oktatási curriculumok kidolgozásával kapcsolatos, s szükségeltetik, hogy a sejtbiológia oktatását harmonizálják.

folytatás a 6. oldalon

Galilei, a paramedicina, meg ilyenek

Századunk a racionális gondolkodás századának tekinti magát. Végül is jártunk a Holdon, tudósok ezrei kutatnak a rák ellenszere után stb. A hagyomány racionális érveken, tényeken alapulónak tekinti magát és büszkén gondol vissza nagy úttörőire: Vesalius, Galilei... és megbotránkozva emlékszik a haladás kerékkötőire, a kor vezető dogmatikusaira és az inkvizítorokra. Nos itt lenne pedig az ideje (kizárólag a racionalitás nevében) a rehabilitációjukra.

Mi is a racionális gondolkodás? Ehhez végig kell gondolnunk az emberi logika működési elvét.

Az ember a világot algoritmusok és modellek alapján képzi le. Mivel a valóság sokkal de sokkal bonyolultabb annál, hogy egy az egyben leképezhető legyen, szeretünk egyszerűsíteni: csoportosítunk, összevonunk, lehetőleg olyan rendszer szerint, ami mindig kéznél van. Jó példa erre az állat- és növényrendszertan. Az élőlényeket egyenként képtelenek lennének megkülönböztetni, ezért különféle osztályozási kategóriákat állítunk fel. Sajnos be kell vallanunk, hogy alapvetően szubjektív alapokon nyugszik ez a módszer. Ugyan kinek jutna eszébe megkérdőjelezni a "macskafélék" kategóriát? Pedig ha jobban belegondolunk, belátható, hogy eredetileg ez egy nagyon is szubjektív kategória volt, amit utólag a darwini magyarázatok töltöttek fel értelemmel.

Az emberi elme tehát algoritmusokat gyárt. Főleg a fizika tudományán figyelhetjük meg ezt a gondolkodási módszert. A különböző folyamatok, tapasztalati tények egységes rendszerre dolgozása tulajdonképpen egyszerűsítés. Ha egyszer belátjuk az egyenes arányosság, exponenciális, vagy épp logaritmikus összefüggés jogosságát egy-néhány esetben, hajlamosak vagyunk ilyen összefüggést feltételezni más esetekben is. Ez teszi végül egységessé a világ fizikai modelljét.

Ha ez igaz a fizikára, igaznak kell lennie más tudományban is. Valójában a "tudósok" függvényszerű összefüggéseket keresnek ok és okozat között (pl. a fel-feldobott kő problémájára felírják annak mozgásegyenletét, vagy megállapítják a dohányzás és a tüdőrák kapcsolatát - ez is egy függvény). Ha tehát tudományos összefüggésről beszélünk, akkor egy egyenletet adunk meg, függetlenül annak matematikai bonyolultságától.

Ez a gondolkodási rendszer azonban nagyon is emberi. Nem biztos ugyanis hogy a modell helyes. Lehet, hogy egészen más, akár nem, függvényszerű összefüggések irányítják a világot, csak hogy ezzel az ember nem tud mit kezdeni.

De hát akkor mi a helyzet a világról alkotott modellünk valóság-tartalmával? Mennyire bízhatjuk magunkat saját agyunkra?

Abban az esetben, ha sikerül kialakítanunk egy viszonylag egységes modellt, amiben a tapasztalati tényekre ráhúzhatunk analógiákat, a modell életképes. Ez azzal a konzekvenciával jár, hogy egy idő után a modell átveszi a vezetést, vagyis a modell előzőleg bizonyított életképessége a modell szubjektív kizárólagosságához vezet. Erre mondhatnánk azt is, hogy

káros a fejlődés illetve az új tények-tapasztalatok feldolgozása szempontjából, de ez csak első közelítésben állja meg a helyét.

Az a tudomány, amely eljuttatta Niel Armstrongot a Holdra (és ez nem kis eredmény!) pontosan így működik: feltételezi önmaga kizárólagosságát mindaddig, míg végérvényesen be nem bizonyosodik tarthatatlansága és fel nem épül egy új, majdnem teljes modell. Ekkor az új (kizárólagos) modell veszi át a régi helyét és így tovább

Ez a működési elv pedig igenis helyes. Egyrészt az eredmények igazolják, másrészt lelkiismereti okok tartatják fenn velünk.

És itt lép be a képbe a paramedicina és Galilei.

Gondoljuk magunkat egy inkvizítor helyébe! A kor jobb egyetemeinek egyikét elvégezte, a teológiában verhetetlen tudás-bázissal bír, ismeri a vonatkozó irodalmat A- tól (Arisztotelész) Z-ig (Zénón), a megfelelő kommentárokkal együtt. A kor legműveltebb embereivel bármikor érdemben el tud diskurálni. És mindemellett a mélységes és őszinte katolikus hit, melyről mindenki tudja, hogy az egyedül üdvözítő.

Láthatjuk, hogy inkvizítorunk teljes joggal áll ki ama fantaszta érvei ellen, aki egy egészen új modellel áll elő. Miért is fogadná el érveit? Az előző modell nem tarthatatlan: a Nap

forog a Föld körül és kész. Gravitáció? Minek ekkora feneket keríteni ennek? A vasgolyó leesik a földre, és? Eddig is leesett. Ehhez képest felborítani több ezer év nagy tudósainak munkáját - mi ez, ha nem felelőtlen fantáziálgatás?

Inkvizítorunk emellett még lelkiismereti okokból is elveti Galilei tanait. Nap mint nap eretnekek százainak szörnyű téziseit hallgatja végig. Még ha meg is fordul a fejében, hogy valamelyiküknek igaza lehet -

melyiküknek? Adja fel a stabil és működőképes világszemléletét véletlenszerűen az egyik lángoló ajkú szónok bizonytalanálomképeiért? Ez valóban felelőtlenesség lenne mind maga, mind mások lelkiüdvé szempontjából.

És hogy jön ide a paramedicina? Hát pont így. Ezer és ezer természetgyógyász és parafenomen küzd a hivatalos elismerésért, míg az orvostársadalom nagyrészt ellenszenvvel tekint rájuk. Miért? Mert képtelenek feladni azt a természettudományos modellt, aminek létjogosultsága a modern orvosi munka alapja. Miért is adná fel bármely orvos terápiás repertoárját holmi ködös "aura" meg "homeopátia" nevű izékért?

És miért nem építi be a jelen modellbe? Ennek oka egyszerű. Aki már jó ideje beleásta magát a problémába, ismeri a szakirodalmat A-tól Z-ig, kerek képpel rendelkezik a betegségek mibenlétéről, a terápiás lehetőségekről stb., egyszerűen lelkiismereti okokból folytatja a már megtanult és sokat próbált módszereket és nem kezd véletlenszerűen csemegézni a közkézen forgó több száz eljárás közt.

És mi van akkor, ha - épp Galilei példáján - az egyiknek igaza van: tényleg lehet kézzátétellel és diétával rákot

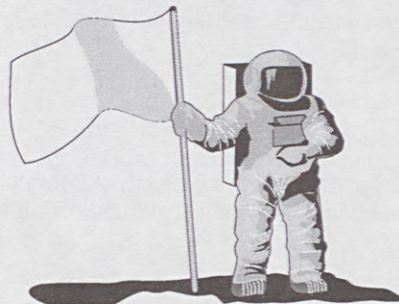

gyógyítani? Hányan halnak meg, mert a hivatalos egészségügy nem ismerte el a módszert? A legfőbb gond az, hogy ezekre az összefüggésekre nemigen írható fel valamiféle függvény, és amíg nem tudjuk beilleszteni a jelen modellbe, nem valószínű, hogy a "szakma" oldaláról támogatást kap. Egyszerűen ez a racionális

hozzáállás: nem biztos, hogy igazam van de hiszek benne és nem csak egyedül én.

Ilyen szempontból maga az objektív igazság valóban másodrendű. De ezen nincs mit csodálkozni: filozófiakönyvek százai sem adtak még választ az objektív és szubjektív igazság problémájára. A gyakorlatban pedig szükség van valami kézzelfoghatóra. Egyszerűbb és etikusabb is a szubjektív hit, a tudományba vetett hit.

És itt ragadnám meg az alkalmat, hogy megkérjem a kedves olvasót: rehabilitálja lélekben Galilei inkvizitorait!

-Scorpie-

Igazság? Ügy?

Nem ezen az egyetemen történt, de elgondolkodtató sztori.

Igazságügy-gyakorlat, a vezér tucatnyi szívészúrással lemészárolt ember fényképét mutatja. Nem azt mondom, alapos munka. Körkérdés: miféle lehetett az, aki ennyire semmit nem bízott a véletlenre? Vértanú? Szadista? Nem tudja senki, a gyakvezér sietve szállítja a választ, előre tudva a meghökkenést: 1. elmebeteg, 2. nő, 3. cigány. Ami nem azt jelenti, hogy biztosan az volt, hanem azt, hogy vagylagos alapon ez a három csoport ötlük annak az eszébe, aki a dologgal hivatásszerűen, sokéves tapasztalattal maga mögött foglalkozik. Merthogy az eddigi esetek összetételét vizsgálva fentiek tűnnek hajlamosabbnak ilyen iteratív jellegű reakcióra, erős emóciós hatások-késztetések nehezen sülnek ki bennük.

A hallgatóság számára a sok szép új információ befogadása itt nem ér véget. Megtudják, hogy oktatójuk az előbbieket csak nagyon csendben mondta, mert ő ezért tulajdonképpen támadható lenne.

Támadható lenne, sokan szívesen aggatnának rá invenciózus nómenklatúrákból válogatott jelzőket, de szerencsére nem az. Sajnos, önkéntelen reakcióként mégis fel kellett benne merülnie ennek, mert a kilencvenes évek lassan másról sem szól, mint hogy hogyan s miként lehet minél több kisebbségi, faj(ta)i stb. ellentétet, de legalábbis kellemetlen érzéseket szítani talán azért nem szándékos, de mindenképp kegyetlenül ostoba médiapolitikával, messze az élen a Music Televisionnek titulált globális agymosógéppel.

(Gyanítom, hogy ha szóba kerülnek majd a legnotóriusabb sorozatgyilkosok, senki nem csendben fogja mondani, hogy túlnyomó többségük iskolázott, amúgy decens életet élő 20-40 év körüli fehér férfi.)

Ha valakit nem szeretsz/megkülönböztetsz a fajtájáért, az fájgyűlölet. Semmi helye nincs. Ha valakit megismersz és rájössz, hogy nem szereted, szíved joga, mindenkivel megtörténik. Ha valaki a nap huszonnégy órájában azt sugalmazza neked, hogy ehhez többé vagy kevésbé van jogod az illető fajtájától függően, az, lehet, hogy kissé leegyszerűsítve, de megintcsak fájgyűlölet és megintcsak semmi helye nincs. És ez hasonló történet ahhoz, amikor valakit megtámadnak annak ellenére, hogy statisztikai alapon vont le indokolt következtetéseket. Ha golyókat húzok egy random golyósokaságból és eddig ezer golyóból száz volt fekete és a többi piros, akkor valószínűbb, hogy a következő is piros lesz. Biztos, hogy erre fogadna az is, aki ugyanezt a helyzetet szeretné rögtön fordítva láttatni, ha lenne benne mostanában "érzékenynek" nevezett elem. Ezeket az érzékeny problémákat nem az ilyen emberek fogják megoldani. Inkább éppen ők (is) tartják fenn őket.

Mi már nem emlékezhetünk rá, de tudjuk, hogy Rákosinak tapsolni kellett. Mert ő volt Rákosi. Ha ő nem lett volna Rákosi, nem kellett volna tapsolni neki. Egyáltalán nem irigylem azokat, akiket kötelező szeretni. Mert akkor már megette a fene.

Kardos László

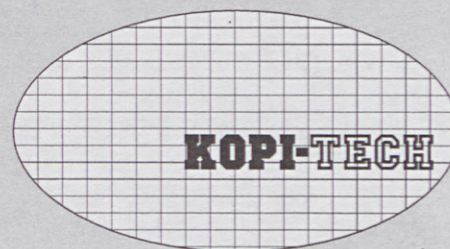
A legolcsóbb fénymásolási lehetőség a városban!

A4-es méret diákoknak: 5-Ft.

Diplomamunkák és egyéb dokumentumok szerkesztését vállaljuk !

Péterfia u. 56.

tel.:52/446-120

folytatás a 3. oldalról

Az Egyetemi Tanács elfogadta a Biofizikai Intézet nevének Biofizikai és Sejtbiológiai Intézetre való megváltoztatására, valamint az intézetben belül Sejtbiológiai Tanszék létrehozására vonatkozó javaslatot.

Kitüntetési javaslatok

c. napirendi pont alatt több klinikust, oktatót jutalmaztak meg munkásságuk elismeréseként a legkülönbözőbb kitüntetésekkel.

"Egyebek"

A napirendi pont keretében a rektor beszámolt arról, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Pro Urbe díjjal jutalmazta Dr. Rák Kálmán egyetemi tanárt, a II.sz. Belgyógyászati Klinika igazgatóját. A díjat ünnepélyes keretek között adták át a Városházán. A kitüntetett professzornak az Egyetemi Tanács nevében szeretettel gratulált.

Felhívta a figyelmet az ET ülés előtt kiosztott Pénzügyi Memorandum c. anyagra, melyet a Művelődési- és Köznevelési Minisztérium a Pénzügyminisztériummal egyetértésben juttatott el az Universitas tagintézményei vezetői részére aláírásra. A Pénzügyi Memorandum főbb, lényegesebb pontjainak felolvasása, az előnyök és hátrányok ismertetése után kéri az ET tagjainak, hozzászólásait, véleményét, majd felhatalmazását ahhoz, hogy az Egyetem nevében e Pénzügyi Memorandumot aláírassa.

Néhány hozzászólás után az Egyetemi Tanács tagjai támogatták a Pénzügyi Memorandum aláírását.

Az "Egyebek" c. napirendi pont között sajnálattal jelentette be, hogy Dr. Répássy Gábor professzor eltávozik az Egyetemről, mivel 1997. július 1-jével a SOTE Fül-orr-gége Klinikájára nyert tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést.

Dr. Oláh Éva professzornő sajnálatos esetről számolt be. Előző este 10 óra körül a Gyermekklinikára munkába igyekvő ápolónőt megtámadtak és kiraboltak. A szintén munkába igyekvő kollégák találtak rá a vérző fejű ápolónőre. Kéri az Egyetem vezetését, hogy tegyen valamit az Egyetemen dolgozók biztonsága érdekében, legalább az esti munkaváltás körül.

Dr. Bacsó György szintén az egyetemi közbiztonsághoz szólt hozzá. Emlékeztetett a telepre történő személygépkocsik behajtásával foglalkozó egyetemi tanácsi vitákra, a behajtási engedély megadásának szigorításával kapcsolatos határozatra, majd közölte, nincs olyan hét, hogy 3-4 személygépkocsi feltörése, rongálása ne történnék csak a Szülészeti- és Nőgyógyászati Klinika környékén.

A rektor emlékeztette az ET tagjait, hogy több elképzelés, változtatási terv került az ET elé a korábbiakban. Egy közös pontja volt mindegyik elképzelés megvalósítása akadályának, hogy nincs rá elegendő pénz. Az Egyetem vezetése az ezévi költségvetésben megpróbál külön keretet elkülöníteni a közbiztonság megerősítésére. Addig kéri az ET türelmét, amíg a költségvetésnek a körvonalai kialakulnak. Ígerte, hogy a DOTE-n működő rendészeti szolgálatot újra be fogják számoltatni, megnézik, hogyan lehetne munkájukat a jövőben javítani. Az egyik következő egyetemi vezetői ülés a rendészet problémájával fog foglalkozni. Az Egyetem vezetése megpróbál lépéseket tenni, hogy biztonságosabbá tehesse a klinika-telepet.

Kitüntetések

Pro Universitate emlékérmét adományozott a DOTE Egyetemi Tanácsa

Dr. Boján Ferenc professzornak a Társadalom Orvostani intézett tragikus körülmények között elhunyt igazgatójának, postumus kitüntetésként kiváló munkásságáért

és **Dr. Kovács Árpádnak** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztálya osztályvezető főorvosának.

Dr. Kettesy Aladár emlékérmét és jutalomdíját kapott

Dr. Záborszky Zoltán egyetemi tanár, a DOTE Traumatológiai Tanszéke volt igazgatója

Dr. Fornet Béla emlékérmét és jutalomdíját ítélte az ET.

Dr. Molnár László professzornak, az Ideg- és Elmegyógyászati Klinika volt igazgatójának

a Dr. Krompecher István emlékérmét ez évben

Dr. Kertai Pál egyetemi tanárnak ítelték

a Went István emlékérmét és jutalomdíját

Dr. Gergely Lajos professzor, a Mikrobiológiai Intézet igazgatója kapta

A magas kitüntetésekhez szívből gratulálunk !

lelkendezés

Az angol beteg című filmről

Ne is olvassa el, aki nem erre kíváncsi! Ahogy ne nézze meg a filmet sem az, aki bárgyúnak, esetleg nyálasnak tart egy a Ponyvaregénynél kevésbé erőszakos filmet, amiben nincs meg a Keserű méz erotikája?, nem kavarja fel az ember(t)-(gyomrát) mint a Kősz, megvagyok... Csak néhányat említettem azokból az alkotásokból, amelyeket kis fintorral ugyan, de még hajlandó elismerni a Bergman rajongók táborá. Azok a Tarkovszkijt imádók, akik megnézik még mondjuk Hal Hartley filmjeit, könnyed szórakozásként tán Almodóvar sem nagyon ciki, hallottak a francia újhullámról, piedesztálra mégis Greenawayt emelik. Mindent, ami elvont, netán forradalmian új, még akkor is, ha gyakran emészthetetlenül igénytelen, vagy esetleg, igényes de emészthetetlen.

Azok se váltsanak jegyet, akik filmek sorát képesek végigszenvedni, azért a két percért, mikor jobb körökben villoghatnak említésükkel. Ezzel, lehet leégnék.

És most!: Gyönyörű film Az angol beteg! Vizuális élmény minden egyes perce. Kezdve és befejezve a sivatag lüktető homokbuckáinak repülés nyújtotta látványával. Erőszakosan modern emberi alkotás, a végtelen természet, nyugodt, fenséges és kegyetlen rendje felett. De nem örökre.

A repülőt az ellenséges hadsereg katonái lövik le. A szárnyaló érzelmek és tulajdonosaik pusztulását viszont reménytelen próbálkozásuk okozza, hogy a társadalmi normák miatt uralkodjanak saját természetükön. Keretet, formát ad az egész filmet belebegő hangulatnak a magányos kétfedelű, a kereső ember röpte. A mű egésze sugallja pillanatnyi létünk jelentéktelenségét és rövidre szabott életünk jelentőségét.

A képek szöttese mellett jelentéktelen a történet maga. Ahogy az országok sorsának alakulása, fennen hangoztatott elvek igazsága, a nagy háborúk kimenetele is eltölpül a Szahara archaikus titkaival összevetve. Az ember minden-napi harca életért, szerelemért, ételért, apró örömekért, csendes dicsőségeért, váltották egymást a vásznon az európai

civilizáció pusztító pusztulásának képeivel. A film piaci értékét növelő, csodaszép szerelmi szálakat szívbe-markoló hitelességgel hívták életre a szereplők. Alakításukat kiemelte, az igényes fényképezés, az időszerű, pontos vágás, a jelenetek igéző ritmusa. A békeidők pezsgő életét a sivatag kietlen homoktengerében, a kolostor négy fala közt elpihenő háborút pedig Észak-Itália gazdag tájain jelenítették meg az alkotók. Tovább fokozva ezzel Almásy regényének hézagossá elbeszéléséből adódó feszültséget.

A végén mégis megmagyarázhatatlan mámorban, derűsen hagyjuk el a vetítőt. Úgy érezzük, részesei lehettünk egy mítosz születésének. Melynek alkotói briliáns érzékeléssel választották a témát, a szereplőket. Remek ösztönnel nyúltak évtizedek filmművészetének eszközeihez, fogásaihoz, felmutatva a mozi évszázadának majd minden bravúráját, ami egy romantikus filmbe egyáltalán bekerülhet. Ez a film ugyanakkor nem teremtett eredendő újat. Mégis bebizonyította, hogy nem csupán a sztárok, jól hangzó nevek és az extremitások töltik meg a filmszínházakat, de a jó filmek is.

- se

Művi

Tímár Péter: Csinibaba

Amit mindenki megnéz, azt meg kell nézni, bár az utóbbi időben egyre óvatosabb az ember. A függetlenség napja például merő egy iszonyat volt, de annyira, hogy talán épp ezért vétek lett volna kihagyni. Sok tényező van ezek mögött.

Na, a Csinibaba nem ilyen. A Csinibaba pont annyi tényező, ahányat beleképzelsz, mindenki jól fogyasztja.

Adva van egy tömbnyi idétlen hazánkfia Pesten, hatvan-akárhányban (igazán utánanézhettek volna, mikor volt az első Ki Mit Tud). Ezekből a legidétlenebbek a főszereplők. Naiv szocialistakori magyarok ezek, végülis jól elvannak, csatosbambi, Fecske, brigád, úttörőnyakkendő. Nem túl bonyolult élet, ne csodálkozzunk, ha vágyrendszerük olyan elvont szférák felé vonzza őket, ahol pepsikokakóla, Chesterfield, nyugati kislemezek tanyáznak. Tespedtségüket ekkor rázza fel a nagy lehetőség híre: meg kell nyerni a Ki Mit Tud-ot, irány Helsinki, ahol végre meg lehet pattanni. A továbbiakban tovább idétlenkednek, sok zenés betét, a végén persze az egészről nem lesz semmi, ebből is látszik, hogy ez nem egy amerikai film. Az idétlenkedések eléggé szórakoztatóak, ebben jócskán benne van a remekül alkalmazott, különleges sebességtechnika, amittől a szereplők mozgása révén létrejön a történet saját világa; a zenés részek sokszor majdnem nagyon jók. A közönség nagy része be is éri ennyivel, hú, milyen jópofa Lovasi, mekkora arc ez a Gálvölgyi, Pogány Judit sztriptízéről nem is beszélve, végülis ő sem vetkőzik, szerencsére, egy közönségfilmben mindennap.

Sajna kevesen vették észre, mennyire másról is szól ez a film. Hallani lehetett kritikákat, amelyekben a felelevenedő korabeli hangulatért lelkesedtek, még maga Tímár Péter is azt

nyilatkozta a Debrecen TV-ben, hogy meg akarta mutatni: voltak akkor is emberek, akik imádtak élni, és nem arról szólt az a világ, amiről ma sokan hiszik. Szép törekvés, szerencsére a kimenetel ennél mélyebbre sikeredett, a rendezőt is meglepte a szakma elismerése. A bugyuta sztori mögött keserves-kegyetlen tükör áll a néző elé, még ha nem is sokan néznek bele. Hőseink szerencsétlenkedése annyira magyar, hogy jobban már csak akkor lehetne az, ha a végén mindnyájan egyszerre rákot és infarktust kapnának, majd cigarettával a szájukban részegen felkötnék magukat. Nyugatra vágnak, de képtelenek önállóan tenni érte. Kell valami, egy alkalom, ami az ölükbe hull. Összehozzák a zenekart, ebben elvileg minden szempont mellékes, csak az a fontos, hogy nyerjenek és kijussanak. Ennélfogva mi sem természetesebb, mint hogy nem képesek normálisan elnevezni magukat, egymásnak esnek azon, mit fognak játszani, a próbákon totál hülyék, a dobos is mindenre figyel, csupán a dobverőit hagyja otthon, nem vitás, épp olyan céltudatos profik bandája ez, mint sorsverte népünk. Nem is végződhetne másképp a sztori, ilyen önmagukat beteljesítő előjelek után naná, hogy bunda az egész Ki Mit Tud, a srácok vállat vonnak és hazakoccolnak. Ennyit a nagy tervről, fiúk. Talán majd legközelebb. Talán legközelebb majd a mi kis tízmilliós habverődobos srófzenekarunk is megtanul szóba állni egymással, megszűnünk öten hatfelé húzni és elérjük, hogy nem néz mindönket - jogosan - komplett hülyének egy tizenkétéves kisöcsi (tudod, amelyik folyton kibámul a filmből).

A sok se füle, se farka, kidolgozatlan mellékszál, a néhány olcsóbb, sokszor összefüggéstelenül összehordott öncélú poén(sorozat)tól eltekintve Tímár Péter jó filmet csinált. Jót, mert betódult rá a fél ország, egy magyar filmre, és nem csalódott. Legközelebb, vagy előbb-utóbb, majd meg is értik.

Kardos László

Rövidhírek

A DOTE Testnevelési Tanszéki Csoportja 1997. június 20-21-22-én Szabó Gábor emléktornát rendez teniszbajnokságban férfiak részére. A hagyományoknak megfelelően kiírt páros bajnokságot úgy rendezik, hogy a párok összehozott életkora legalább 70 év legyen. Felkéri a tanszék az érdeklődőket, hogy a fentieket figyelembe véve minél nagyobb számban jelentkezzenek a 4436-os melléken vagy a tanszéki csoportnál, ahol minden részletről a testnevelő tanárok felvilágosítást tudnak adni.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézete 1997. április 25-én a DOTE Elméleti Tömb előadótermében tudományos ülést rendezett Dr. Bot György professzornak, az Orvosi Vegytani Intézet nyugállományú tanszékvezető egyetemi tanárának 80. születésnapja tiszteletére.

A tudományos ülést Dr. Muszbek László akadémikus, rektor nyitotta meg. Dr. Bot György professzorhoz fűződő személyes emlékeinek felidézésével köszöntötte az ünnepeltet, aki mint az intézet fiatal professzora segítőkészen fogadta és támogatta az orvosi vegytan és biokémia iránt érdeklődő medikust. Bot professzor egyetemi oktatói, kutatói és oktatási rektorhelyetteseként az Egyetem közéletében végzett tevékenységét méltatva átadta a DOTE jubileumi emlékérmét. Dr. Berényi Dénes akadémikus, a Debreceni Akadémiai Bizottság elnöke Dr. Bot György tudományos munkássága és tudományszervező tevékenysége elismerésül átnyújtotta a DAB plakettet. Dr. Szűcs László az egri Pedagógiai Főiskola egykori diákja, majd főigazgatója meleg szavakkal emlékezett Bot professzorra, a Főiskola Kémia Tanszékének egykori tanszékvezető docensére, majd átnyújtotta a Főiskola jelenlegi főigazgatójának köszönő sorait és a Főiskola plakettjét.

A tudományos program keretében Dr. Friedrich Péter, Dr. Damjanovich Sándor akadémikus, Dr. Varsányi Magdolna, Dr. Gergely Pál, Dr. Dombrádi Viktor, Dr. Vereb György, Dr. Farkas Ilona, Dr. Csontos Csilla, Dr. Tóth Béla egy-egy tudományos előadással köszöntötte az ünnepeltet. Az ünnepség hangulatos fogadással ért véget.

Május 22-én a Klinika Moziban koncertezett a Kaláka együttes. A Kossuth Aulája után hamar otthon érezték magukat a fesztelen környezetben. A tőlük megszokott könnyedséggel teremtették meg a bensőséges hangulatot azonnal felvéve a kapcsolatot

